

**Džuudo-oppaja Lehiste Riho:
mõnikõrd avitas õnnõ joud!**

Kae lk 2

**Kanadast võrokõsõ
pilgu läbi**

Kae lk 3

**Ruitlanõ kuradist,
jumalast ja Hermänist**

Kae lk 4

Mark – avvustõt pere

HARJU ÜLLE
ylle@umaleht.ee**Minevä kolmapäävä panti
Ihamaru lähküle Ihamaru
küllä Otsa talo mano
mälehtüse-kivi tast peri
riigimehele Marga Heinrichile
(1911–2004).**

«Marga olli tüükadsõ ja ausa, avvustõdu incmise, näide kotsilõ saa-i üttegi halva sõnna üldä.» kõnõl mälehtüse-kivi mano häitsmit tuuma tulnu Marga esäimä puult sugulasõ. Imbi mälehtäs latsõ-iäst, et ku määnegi pido oll, sis oll iks kas Marga rahvas näide puul Kutsari talon vai näide rahvas Marga puul olnu.

«Heini esä tetti kulakus ja nä pidi är pagõma.» selet Imbi. «Neläst pojast üts, Albert, jäi siia. Timä oll mu vele ristiesä. Albert läts mõtsavelles ja lasti ütten tõisiga küünün maaha.»

Vinne aigu Markust külä pääl suurt es kõnõlda: parõmb oll uma suumulk kinni hoita.

Heinrich mõtõl Rootsin ellen kõgõ, et Eesti saa pia vabas ja tä saa viil kunagi umma kodotallo nätä.

Aastil 1953–58 oll tä Eesti Vabariigi eksiilvalitsusõ riigisekretär, 1971–1990 pääministri asõtäütjä ja sõaministri, 1990–1992 pääministri presidendi ülesandin.

Mõtõ kodotalo nägemisest läts küll täude, a A Marga Heinrichi, Alberti, Akseli (eläs Rootsimaal Uppsalan ja om 95 aastakka vana) ja Adolfi (kõgõ vanõmb veli, kuuli Vinnemaal sunnitü-laagrin) esäkodo jäigi võõridõ kätte.

Vähämbält om ilostõ kõrda tettü, om Imbil hää miil. Illos om timä meelest ka riigimehele sünnüaastapääväs pant kivi – samast lähkült tuud maakivijõmakas.

HARJU ÜLLE PILT

Marga Heinrichi mälehtüse-kivi.

Pühäpaiku näütüs Võrol

**1.–25. rehekuu pääväni
saa Võro muusikakoolin
kaia pildinäütüst «Maavalla
looduslikud pühäpaigad». Vällä om pant 35
pilti, man om jutt noist pai-
gust, näidega kõüdetüst
perimüsest ja pühäpaiku
hoitmisõst.**

Maavalla kua päälgu Kaasiku Ahto sõnno perrä om vähämbält üte pildi pääl ka üts Võromaa pühäpaik.

Et Võromaa pühäpaik kotsust om külländ veidü

Ahto võrokõisi maavalla kua fotovõistlusõl ütten lüümä ja ka teedä andma inemiisist, kiä omma mõnt pühäpaika häste hoitnu ja kaitsnu. Maavalla koda tahtnu noid inemiisi tunnusta ja tukõ.

Pilte saa võistlusõlõ saata seo kuu lõpuni, pildi pääl või olla hiis, ütsik pühä puu, kivi, ristipuu, vahtsõnõ pühä kotus vai kurõpesä-post, mille külge linte kõüdetäs.

Pilti või tetä ka inemiisist pühän paigan ja ka pühä paiga häütämise.

Lähkümbät teedüst saa www.maavald.ee päält.

RAHMANI JANI PILT

Ka Tammõ-Lauri tamm om pühä puu, kõnõlõs perimüs.

UL

Tands lambaliha ümbre

HARJU ÜLLE
ylle@umaleht.ee**Pia üttestki poodist, Võro
ja Põlva turu päält lam-
baliha osta saa-i, a
näütüses Sulbi Mihklilaa-
du pääl haarti lambaliha
õkva är 50–70kroonidsõ
kilohinnaga. Saman üt-
lese poodipidäjä, et lam-
baliha ei ollõv turgu.
Võlss jutt puha!**

«Tapami esi, lihha söömi esi ja käümi laatu pääl.» kõnõli Sulbi laadu pääl Puusepä küllä Kopa talo pidäjä Saarniidü Silvi ja Ahti. Lambit om näil nii 40–50 ümbre.

Saarniidü ütli, et rahvas taht lambaliha süvvä kühl. «Vanast oll lambaliha sääne lambakaska maik, a põraaigsil lambit ei olõ taad kaska-maitsõt ja lihha ostõtas häste.» sellet Silvi.

Viil kaubõl Sulbin lambaliha inneskine Võro talo-liidu esimiis Pähnä Riho, parhilla pensionäär. Tä pidä 35 lammast.

Ka timä tiidse kõnõlda, et rahvas taht lambaliha väega osta, a et siinkandin saa-i lambit tapamajan tappa vai om tuu väega kallis, sis müvväski lambaliha õnnõ kotost vai laatu pääl.

«Üts seo kandi lihatüüstüs küsse 300 kruuni üte lamba tapmisõst, tuu om jo puul lamba hinnast!» pahand Haani kandi Piipsemäe talo peremiis Kraami Sulev, kiä pidä 200 lammast. Tuuperäst müügi Kraam lambit kas closast pääst Saksamaalõ vai sis kotost tutvilo. Lambaliha mass 50 kruuni kilo ja ostjät jakkus. Kraami Sulev tegeles ka väikut viisi lambalihasüüke tutvastege-

misega: egä mihklipäävä kõradas tä sõbrulõ söõmingu ja pakk väega esieräliidsi lambaliha tettüsi süüke.

Saksamaalõ ja tutvilo müü lambit ka 170-päälidse lambakafaga Rõõmu talo Karulan. Peremiis Kuksi Ants löüd, et Eesti riik võinu kühl lupa koton tapõdu lamba lihha müvvä: lammast om väiku elläi, tedä om inemisel lihtsä puhtalt tappa ja lihha puhtalt hoita.

Samma kõnõl ka Pähnä Riho: «Ma ei tiia seoniaoni kühl üttegi juhust, ku umatapõdu eljä lihast olõsi hädä tulnu, kiäki mürgitüse saanu. Ma olõ käünü Taanin, Norran, Rootsin, Saksamaal, Itaalian – ma ei olõ koskil sändsit nõudit nännü, nigu meil omma!»

Tegeligult omma tuud miilt pia kõik, kiä lambidõga kokkoputnu. Ka Võromaa talopidäjä-

HARJU ÜLLE PILT

Ku taht lambaliha süvvä, piät minemä esi lambapidäjäga kaupa tegemä.

de liidu esimiis Sootsi Andres ütlet, et süü lambaliha ja ost tuud kost? – tutvta talomehe käest!

«No omgi Eestin tävvelik sulusais!» sellet Eesti lambapidäjäde seldsi asõesimiis Sellise Eil, kiä pidä lambit Valgjärve lähkül Hauka küllän. Timä teedä ei taha lihakombinaadi lambidõga, eräle väiku tüüga, lihtsähe jannada. Tuuperäst saadõtaski lambapidäjä ka pikält vai küsütäs ülemõistusõhinda, et kiäki lambit pakma es tulnu. Karm om timä hinnang är väsinü. «No inämb nä rüük-mä ei nakka.» om tä täämbäd-

ses nännü väega tsillokõist edesiminekit ammõtnigõ suhtumisõn.

«Tekke määnegi loits, et seo tapamaja tüüle lääsi!» pand Sellise Eil lambapidäjäde luutusõ noorõ mehe, Uibo Martin-Jorgeni pääle, kiä vana Võromaa piiri pääle lambidõ tapamajja chitäs (tuust kirot minevä nädäli Maaleht).

Uibo Martin-Jorgen näge lambaliha turgu kõgõpäält päälina puutõn, turu pääl ja restoranõn. Tä ütlet, et võtmõküsümüs om tuu, et liha piät inne är jupõndama: puutõn saa-i tuud tetä. Martin-Jorgen luut, et saa umma tapamajja ka lihajupõndamisõ-süsteemi tettüs ja sis lätt lambaliha müük käümä. Uma Leht hoit noorõ mehe ettevõtmisõlõ päkkä!

«Peläkü-i hindäst teedä anda, ka väiku mõistminõ om tuud väärt, et tedä edesi opada!» julgustas Laube Kadri.

Olkõ hää ja andkõ hindäst vai inemiisist, kiä varamuhe pasnu, teedä tel 511 7348 vai kadri@lootspill.ee pääle.

UL

ARHIIVIPILT

«Ma ei tiia seoniaoni kühl üttegi juhust, ku umatapõdu eljä lihast olõsi hädä tulnu, kiäki mürgitüse saanu. Ma olõ käünü Taanin, Norran, Rootsin, Saksamaal, Itaalian – ma ei olõ koskil sändsit nõudit nännü, nigu meil omma!»

Tegeligult omma tuud miilt pia kõik, kiä lambidõga kokkoputnu. Ka Võromaa talopidäjä-

de liidu esimiis Sootsi Andres ütlet, et süü lambaliha ja ost tuud kost? – tutvta talomehe käest!

«No omgi Eestin tävvelik sulusais!» sellet Eesti lambapidäjäde seldsi asõesimiis Sellise Eil, kiä pidä lambit Valgjärve lähkül Hauka küllän. Timä teedä ei taha lihakombinaadi lambidõga, eräle väiku tüüga, lihtsähe jannada. Tuuperäst saadõtaski lambapidäjä ka pikält vai küsütäs ülemõistusõhinda, et kiäki lambit pakma es tulnu. Karm om timä hinnang är väsinü. «No inämb nä rüük-mä ei nakka.» om tä täämbäd-

ses nännü väega tsillokõist edesiminekit ammõtnigõ suhtumisõn.

«Tekke määnegi loits, et seo tapamaja tüüle lääsi!» pand Sellise Eil lambapidäjäde luutusõ noorõ mehe, Uibo Martin-Jorgeni pääle, kiä vana Võromaa piiri pääle lambidõ tapamajja chitäs (tuust kirot minevä nädäli Maaleht).

Uibo Martin-Jorgen näge lambaliha turgu kõgõpäält päälina puutõn, turu pääl ja restoranõn. Tä ütlet, et võtmõküsümüs om tuu, et liha piät inne är jupõndama: puutõn saa-i tuud tetä. Martin-Jorgen luut, et saa umma tapamajja ka lihajupõndamisõ-süsteemi tettüs ja sis lätt lambaliha müük käümä. Uma Leht hoit noorõ mehe ettevõtmisõlõ päkkä!

UL

ARHIIVIPILT

Lõbu Ragner om esi vana-ao ehituskunsti är opnu ja oppas tuud ka tõisilõ.

Aig tetä uma söögi müügikett

Ku kiroti täambädse Uma Lehe jaos lambaliha-luku, pidi iks peris mitu kõrda imetämä, kuis mi riigin andsakit asju sünnüs.

Rahvas taht lambaliha osta, a poodi ei tii midägi tuu hääs, et lambaliha müvvä. Arvada selle, et niimuudu om mugavamb. Lihätüüstüisil om kah mugavamb önnö tsiko-lehmiga tegeldä.

Hädä olö-i önnö lambalihaga. Sammamuudu taha-i suurö poodi müüki võtta väiku pagariari leibä-saia, väiku juustutegijä juustu, väiku põllumehe käest juurikit, marju, ubinit ja muud värskit kraami. Minke ja kaegö Selverist vai Maksimarketist, ku pallo sääl mi kandi söögikraami müvvä om!

Tuu mugavusö ja viledsä vällämaa vai suuri firmadö kraami kallilt edesimüümisega om iks mi riigin üle egäsugudsö piiri mintü. A parhilla, ku majandus alla lätt, tuu «ratsa-rikkas» stiiliga inämb edesi minnä ei saa. Rahvas lugö rahha ja taht uma raha iist saia öks parömbat. Umakandi värski ja kihvtist puhta kraami iist omma pallo kimmäle nõun masma ka tsipa korömbat hinda.

Om aig luvva uma söögi müügikett, kohe om kofatu kokko kõik uma ja hää kraam, midä mi maal kasvatödas ja küdsetäs. Inemine ei jõvva tuud mitmöst paigast takan aia, a ku olnu kõik kihvtildä umamainö söögikraam ütest paigast saia, olnu ostjitt kimmäle hulga.

HARJU ÜLLE

UMALEHT

Telmisenummör 00917

Ilmus egä katö nädäli takast tösöpäävä

Toimõndusö aadrös: Tartu 48, 65609, Võro

E-post: umaleht@umaleht.ee; info@umaleht.ee

Päätoimõndaja kt: Jan Rahman 78 222 21, 56 606 494
info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org laivi77@hotmail.ee

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster 56 213 177
mariko.faster@gmail.com

Välläandja: Võro Selts VKKF

Trükjä: AS Võro Täht

Leht Internetin: http://www.umaleht.ee

Lehe välläandmist tugöva:

Riiklinö programm «Lõunaesti kiil ja kultuur»

Puult ja vasta – kas pensionäriil piät pangakaart olöma?

Taha-i pangakaarti!

Nuu, kellele pension kodo tuvvas, omma pangakaardilö nii vasta. Ma käü esi umalö pensionilö perrä. Ku lubatas, sis ma käü niikavva perrä, ku ma jõvva.

Mi, pensionääri, olömi tuud väega arotanu. Saami kokko, ma käü Memme-Taadi rühmän tandsman ja mitmön koorin laulman kah. Tötöst, vana inemise ei taha toda. Nä ei olö harinu. Mul ei olö ka pangakaarti ja ma mötlö, et ma ei mõistaki tuuga ümbre kävvü. Ma tuu uma pensioni vällä pensionipääväl ja jaoda är: loc üürilehe, celektrilehe, kõigi arvõlehti jaos är. Sis tulö

KALGI LEILI, Võro pensionär

lukö arstirohtö jaos – noidö pääle lätt kuun üle tuhandö krooni. Üür lätt kah talvöl üle tuhandö. Sis loc perä är ja tiiä, pallo ma voi naada söögi pääle kulutama ja kas saa mõnö röivatükü kah viil osta. Nii mi elämi. No midä mul inämb sinnä panka panda omgi?

Ma ei olö sukugi tuu kaardiga sekeldämise puult. Meid aja tuu segähüste. Läät närvi är ja tiit viil esi mõnö suurö via. Esi inämb paranda ei saa ja mi kasus ei paranda tuud kiäki inämb. Üteldäs, et esi teit via.

Tuust om kah viimätsel aol pallo kõnõldu, et ku annat kaardi võöra inemise kätte, sis

võidas sullö SMS-lain võtta vai pensioniraha är võtta ja toda mi pelgämi kõik. Piät väega mötlöma ja ettekaeja olöma uma pangakaardiga, ku tä sul om.

Mi majan om kah vanaaigis inemisi, kellele tuvvas pension kodo. Nä omma tuu puult, et laskö nii edesi.

No toda massu ei taha muidoki kiäki. Ku tuu om 70 krooni ümbre, nigu kõnõldas, sis om tuu suur raha. Önnö pensioni kodotuumisö iist!

Et Eesti valitsus nii rumalat jämmet vika taht tetä, tuu om iks halvastö. Hää miil olf kühl, et pensionni nöstöti, a hinna tüküse iist är minemä.

4000 kroonist iks vällä ei tulö. Ku pension nõsös 8000–9000 krooni pääle, sis saanu tiatrin kah kävvü ja kortõrit remonti.

Pangakaart om pensionäriile hää!

Viimätsel aol om vanõmbidö inemisiiga kokko saiõn kõnõldu päämädselt tuust, et riik taht 1. veebruarist naada pensionnõ ja peretoetuisi önnö panga kaudu vällä masma.

Saa arvu, et vanainemise omma murrõn: nä omma harinu postkontorin käümä ja päämidselt koton olöja uut tuud väega, et postimiis küllä tulö.

Tuuperäst märgimigi kuuntüün riigiammõtnigõga, kuis om vannu jaos kõgö

parömb pensionni panga kaudu vällä massa. Pangatüütjä avitasö pensioniavaldust täütä, ja ku vaia, sis oppasö, kuis pangakaarti pruuki: rahha vällä võtta, üür-, telefoni- ja muu arvö är massa, poodin kaardiga massa jne.

Ku pensionäär taht umma pensionni mi pangast vällä võtta, ei piä tä tuus pangakontorihe minemä. Sularahaautomaadist saa rahha vällä võtta ütškoik määndsel aol. Sääl saa tuud kah kaia, pallo rahha pangan alalö om ja uma arvö är massa.

Automaadist raha vällävõtmisö iist Swedbank määnestki

LAURI SIIRI, Swedbanki Võro kontori juhataja

massu ei võta. Ku inemine om vähämbält 60-aastanö, sis ei võta tuu iist kah midägi, ku inemine uma arvö automaadi abiga är mass. Toda sis, ku arvö mastas samma panka.

Ku pangautomaati kodo lähkül olö-i, sis saa arvit massa ja uma kontojääki küssü ka telefoniga. Võromaad piten söit kimmäl aol ka pangabuss: sääl saa tetä kõkkö nigu pangakontorin, eski väikelainu küssü.

Harilik Swedbanki pangakaart om inämb ku 60aastadsölö ilma massulda. Viil om olöman kuutasuga Sceniorkaart, millega saa mitmin apteeken ja puutõn kaupadavambalt osta ja nii hulga rahha kokko hoita.

Lehiste Riho: olö röömsa, ku lats om tugövamb ku ma esi!

Džuudotriinjä ja spordioppaja Lehiste Riho (45) om avitanu Eesti džuudomeistris saia nii ummil latsil ku tõisil Võromaa latsil.

Arvada om, et teno timäle om mi kandin päte veidemb: päält kattö tunni kõvva trenni jovva-i päti-möttö päähä tulla. Minevä neläpäävä, ökvallt inne oppajidö päivä, olf ökvallt paslik aig seo kuraasika haanimhega juttu aia.

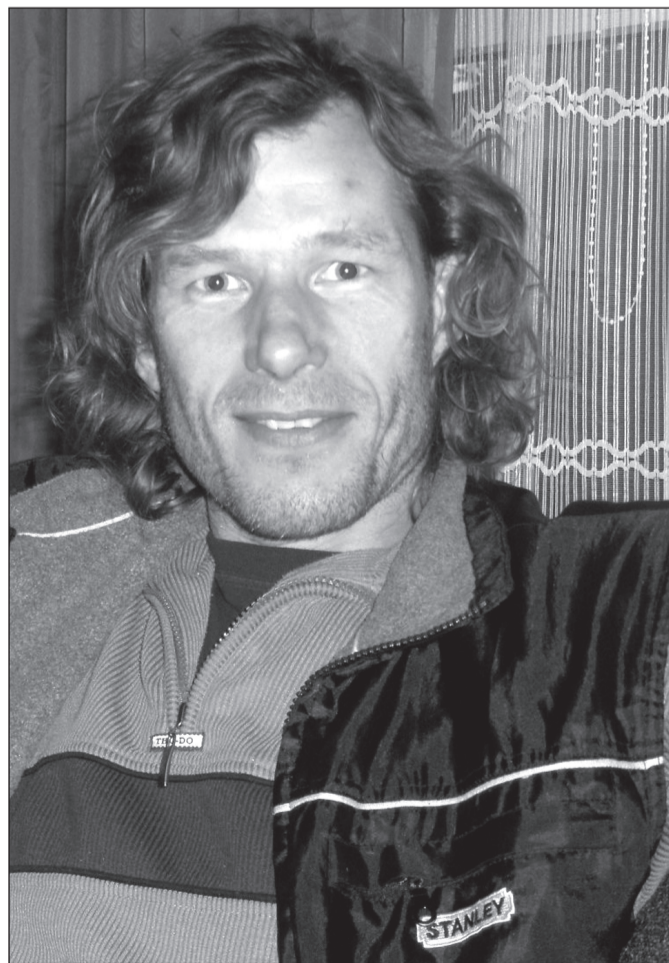
Kost saiti džuudo-nakkusö?

Algusö sai seo asi nii, et vei poissi trenni. Sis sai spordi tegemise aigu esi vika ja päält tuud naas mul ikäv. Sis kai ja mötli, et peris huvitav ala ja naksi esi ka tegemä. Tuu olf sis aasta 1995, ku seo kõik algusö sai. Ku ma väiku poiss olli, sis ma ülepää es tiäki, miä seo džuudo om.

Midä sis tunnõti, ku trennilats vai uma lats tege midägi suurt ja tähelepandmisö vääriolist?

Uma latsö tulõmusö umma iks kõgö kallimba. Uma latsö umma iks uma latsö. A ku esiki trennilats um tubli, sis iks piät passä ja võidu puhul um iks hää miil.

Ku uma poiss tull edimäst kõrda Eesti meistris, sis iks tull vesi ka silmänukka. Klubih umma ka avvo seeh nuu latsö, kes omma Eesti meistri. Taad asja and iks perrä tetä.

Lehiste Riho om ka abipolitsei olnu.

Midä arvati nuist Soomö koolilaskmiisist?

Ku ausalö üldä, sis ma saa-i noist inemisiist arvo, kiä nii tegevä. Olö kõikaig mõtõlnu, et kas neo inemise umma pelgäjä vai umma nä julgö? Eks seo asi

jääs pikäs aos vaivama. Ja midä tä seo asaga saia taht? Tä jo ei näe, mis edesi saa: hariligult nä päält laskmist tapva hinnäst kah är.

Olö iks umilö trennilatsilö ütelnü, et ku midägi tiiti, sis

tekke kõraligult. Ja päält katõ-tunnist trennih müdistämist umma nä nii läbi, et näil tekü-i säänsit möttiki. Ma arva, et nä ei jõvaki minkagi muuga tegeldä.

Eks naa koolilaskja iks kuigimuudu haigö inemise umma ja ütiskund tegeles önnö tagajärgiga. Ette är hoitmisõga ei tegele kiäki. Tuust olös nigu rohkõmb tolku, ma arva, ku peräst tah naada arvama, et midä tuu haigö lats mötöf.

Kas naid džuudovõttit, midä ti latsilõ oppati, või ka välänpuul trennisaali pruuki?

Kimmäle. Olö esi kah pruuknu. Tei tah vahepääl turvamiistüüd, olli abipolitsei.

Tiitsäle putut säänside inemisiiga kokko, kinkalö sõnnost olö-i küländ. Sis avitas önnö joud.

Um nii olnu bussi pääl, et määnegi pufoh miis aja tütärlatsölö külge ja rüük üle bussi ja mitte kiäki julgu-i midägi ütlemä minnä.

Sis tulö lihtsäle ligi minnä ja üteldä, et ku sa vaiki ei jää, sis lasö ma bussi kinni pitä ja edesi läät jalaga.

Seo hariligult mõos ja sis jääs miis vaiki. Säänsit näütit om muidogi viil.

Teil om häste tihtsä elo. Kuis puhkati?

Ma proomi puhada nii, et tii mitmõsugumaidis töid. Näütü-

ses ku ma olö olnu viis tunni arvudi takah, sis olö-i puhkaminö tuu, ku ma lää edesi televiisorit kaema.

Ma lää näütüses hoobis haina tegemä. Vai võta trimmeri vai muroniitjä.

Kõik küsüse, et kuis ma jõvva. A mu meelest um seo nii hää, kiäki saa-i minno tuu aig sekä. Ma saa ummi möttit mötõlda ja mul ei olö telefonni egä midägi. Önnö mu möttö ja tüü. Ja niimuudu ma puhka. Kohki Saarõmaal ega vällämaal olö-i ma puhkamah käünü.

No um pallodöl puhkus näälivaihtusil sääne, et naatas riide juuma ja sis pühapääväl kaia, kiä kõgö targõmb um ja tuu sis söit kodo. Mis puhkus tu sääne um? Ja ku ma vahepääl tunnö, et ei jõvva taad puhkamisö tüüd kah tetä, sis vaihta röiva är ja lää trenni. Tuu poolõtõsö tunni joosul ma suta hinnäst säändsche saisu viiä, koh mul umma tösö möttö ja liikmise. Ja ku ma sääl kah ei suta olla, sis ma olö väega väsunü. Sis ma lää kodo magama.

Kas trennin niisama kamanadati mativeere pääl vai tiiti iks esi kah ütten?

Nalamiis olöt vai? Muidogi tii esi kah ütten! Näüdä hafotuisi ette ja ku mõnöl olö-i paarilist, sis olö timä paarilinö. Lasö hinnäst hiitä ja käkistä.

Sis latsö nägevä, et kiäki ei kamanda näid, a tege kõik ütten

Esimuudu

Kae ka 19.06.2007 UL «Repän pinikausi man»

Repän liina-aian

22. süükskuul tulli ma päält kuuli kodo (tuu om Võro keskliinan) ja kai – repän aian! No mis sa tiit, palla käega es taha nigu ökvallt tälle mano kah minnä – peräkõrd viil marun vai mis naa seo ilma haigusö umma.

Ma lätsi kipõlt tarrö ja ai pini vällä. Pini es näe edimält midägi, a ku sös jaolö sai, või sös kurivaim pand nii et hain ja muld linnaš mullö näkko! Ma panni sös pinil takan.

Ja tiit, pini sai taa rebäsekrantsitükü piaaigu et lõugu vaihõlõ! Piaaigu jah: repän lask üles naabri kuuri otsa, kai viil veidü ja läts umma tiid.

Taa repän sai mul ja naabritöl nädäliga joba säänses kodoeläjä nigu mõnöl inemisel umma koton kirbu: vahepääl kaet, et oh, ei olöki inämb, a sös jälki tulöva. Repän käve mul pini süüki söömän, ja ku tuu muud joba kõrra sisse harinös, sös tä nakkaski su koton käümä. Nigu joodik, kellele kõrra rahha annat, tä tulö öks tönökõrd kah viil küsumä!

A mi pini või nüüt vast rahu- ligult edesi maada: esä kõnõf, et olf nüüt gaasitehasö man ütte sääneksamma rebäst tii veeren koolnuna nännü. Sooligu olli kõik vällän olnu ja kõik taa mäng, või taa olf jälle olnu!

SAARNIIDÜ HARDI

Kanada – suur ja sõbralik maa

FASTRÖ MARIKO

Ku lindat ütessä tunni tösölö poolö maakerrä, sös jövat vällä Kanada provintsi nimega Alberta. Tuu om Eestist 14 kõrda suurõmb ja terve Kanada man tundus Eesti nigu kärbläsemust. A tuugipoolõst omma eestläse Kanada aoluun tähtsät ossa mängnū nii inne ku pääle ilmasõtu.

Linnugi päält nakasõ edimält silmä kruudukujulidsõ maatükü, täpsäle 160 aakrit suurõ (u 67 ha). Üten otsan om talu, tösõn otsan maa ja tii läävä täpsäle krundi piiri pite – õgva ja igävä. A tiiveere omma huvitava ja esimuudu. Ku Saamimaal jalutasõ tii pääl põhapõdra, sis Albertan lehmä. Taa om põllumajandusõ ja kauboidõ maa.

Kauboillu kaeman

Bar U-nimelidsen turismitalun saa kaia vanaaolist kauboillu ja näta ka tämbädse päävä rantõot.

Peris-kauboi olõkiga giid peris-kauboi rõivin nakkas kõnõlõma peris-kauboi muudu. Ussaian saa lassot visada, kauboi sõõgi- ja magamistarrõ ja rõividõ

mõsumaia, sepikota ja põllutüümassinit kaia.

Tõnõ peris-kauboi kõnõlõs hobõsõga ümbrekäümisest ja nuuri hobõsidõ koolitamisõst. Kolmas meisterdäs kõkkõ nahast, neläs küdsä kauboi-muudu pannkuukõ peris tulõ pääl peris panni pääl, esi põlvilõ maan asataman. Mõtsan lehmi aiõn kauboidõ pallund midä süvvä es olõ, a jahhu ja piimä olf iks. Niimuudu nä sis teivä tulõ pääl pannkuukõ ja küdsi noid lehmä-vai kahrurasvaga. Meile kah pakuti noid maitsa saksa- vai kitsõtoomõ mafust tett moosiga. Taa kõik olf nii marudalt hää ja peris, a saksa turisti es julgugi säänest maitsa!

Tämbädse pääväl om lehmäpidämistalu nakanu hobõsõ-talus, kon arõtõdas ja om arõtõt ilmakuulsiid hobõsiid. Bar U hobõsiid müvväs kalli raha iist inemiisile ja tarvitõdas näütüses vesterne filmmise man.

Maa omma küländ lakõ ja ku lõvvät tii veerest kafakopli, kon kiäki om egä posti otsa nokamütsü pandnu, ja tuu mütse rida om mitu kilomiitret pikk, sös saat arru, et suurõl maal piät asju suurõlt ette võtma, ku tahat pildi pääle saia.

Kanada Pokumaa

Olõ-i säääl säänest Pokumaad ku meil, a näil om huuduu-maa.

Huuduu kutsutas kübäräga kujukõist, miä om tegünü savi-

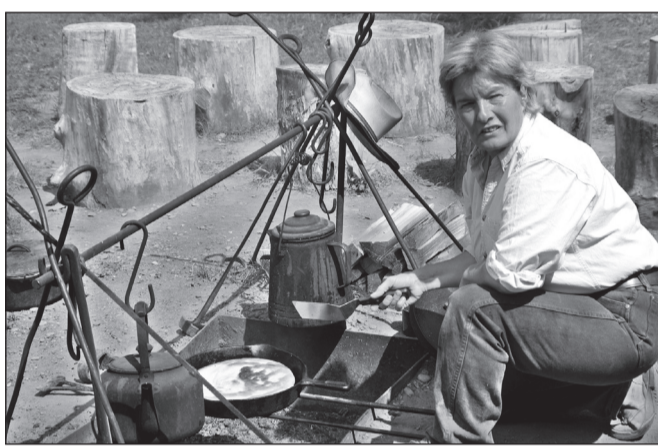
maast, mink seen om ohukõisi packivikihte. Ku vihmavesi säänest maad jõe veeren uht, sös tegünese savi sisse tuhandõ renni. Jõõoru kaldidõ kundi nägevä vällä nigu tordi: pääl tasadsõ paeplaadi, veidikese musta maad ja haina, külle valgõ ja redõolisõ. Ku peris väikeses kulunu kunnilõ jääs packivist küpär pähä, sös om tä vihma iist varjun ja kasus õnnõ pikembäs, ku maa ümbrelt minemä uhtus. Tuu omgi huuduu ja paiguldõ om näid peris pallu üte kotta pääl kuun.

Dinosauruisi elupaik

Tuu maa seest nakati kaibma kivihüst ja hüdekaibmisõ käügin löüti joba rohkõmb ku sada aastat tagasi edimädsõ dinosauruisi luu.

No om Drumhelleri liinan maailma kõgõ suurõmb dinosauruisi muusõum. Säääl või egäüts (läbi klaasi) kaia ka tüükota, kon kivis lännü luu pehembä kivi seest vällä puhastõdas. Kivis omma kõik asä lännü tuuperäst, et saurusõ kuuli vällä joba 65 miljonni aastat tagasi. Muusõumin om näid kõgõsugumaidisi: ekska-vaatori- ja kassisuuruisi, terävide hambidõ, kuvvõ sarvõ ja suuri päälurõngidõga. Nuu rõnga omma nigu tennissereketi raami ja kiäki ei mõista noidõ otstarvõt är arvada.

Kanadalaisil püsüs hing

FASTRÖ MARIKO PILDIT

Kauboi-muudu pannkuukõ küdsämine.

parhilla väega häste seen, selle et preerian kasussõ nisu, raps ja ollõkesv, maa seest pumbatas nahvtat ja liinun tetäs egäsuguisid peenembit vidinit kah.

Asunigu, kiä 1900. aasta paiku riigi käest maad sai – 67 hektäri kümne dollari iist – sai hindäle ka õigusõ kõgõ maasisedse vara pääle, vällä arvada kivihüsti, miä tuudaigu riigile kõgõ tähtsämõ olf.

Ku nüüt nahvtakompanii puurkao tege, saa maavaraõigusõ hindäle pidäjä näide käest protsendi kõgõ kasu päält, miä mulgust vällä tulõ. Mõnõst mulgust tulõ pallu, mõnõst ei suur midägi.

Päämidõselt puuritas ja kaivõtas nüüt joba kavvõn põhä puul tundra. Suuri kaivanduisi veomassinidõga sõitva päämidõselt tütarlatsõ – juhtminõ om kerge

nupumäng ja tüü miildüs pallu rohkõmb, ku olla kongi liinan ettekandja. Tuu tüü tegevä är vahtõmba sisserändäjä – hiinlasõ ja idacuruuplasõ. A neegrõid om näütüses Calgary liinan häste veidü, selle et 40kraadinõ talvinõ külm näile iks ei passi.

Indiaanlasõ, kink käest taa maa kunagi är võeti, eläse reservaatõn ja omma saanu väikus valurahas kasiinopidämise õigusõ. Nii et ku tahat raha pääle mängi ja avalikun kotussõn sigarit pahvi, sös tulõ reservaatõ sõita. Indiaanlasi egäsuvindõ pauvau om muialt tulnu kanadalaisi jaos nigu Seto kuningriik: sinnä mindäs kaema ja imehtämä, mõnõn mõttõn ka hindä usku kinnütämä: nä omma tenu Kanada õigõlõ poliitikalõ iks olõman ja hoitva

Huuduu.

Dinosaurusõ päälü.

umma kultuuri peris häste. Kanadalõ lännüist cestlälisist omma saanu peris hää kanadalasõ. Ku sõita maal ringi ja kullõlda, kui üts jõõorg olf norralaisi asundus, tõõnõ cestlälisi, kolmas suumlaisi uma, sös saat arvu kühl, mille tan om tegünü põhamaiõ muudu tõisi avitamisõ kommõ ja esiki ZILi suurusõ pikapiga kauboi pidä liinan kõnnitii iin kimmäle kinni, ku näge, et kiäki timäst vähämb taht üle tii minnä.

Käüt hütsi pääl – perän tujo hää ja uni parõmb!

PEEDOSAARÕ KAISA

22. sükükuu õdagu jõudsõ lhamarru Viia-Jaani tallo, kon om hütsi pääl käümüisi kõrraldõt jo kats aastakka.

Kokko olf meid 17. Pallõ olli tõist vai inämbät kõrda. Veidü olf noid, kiä olli edimäst kõrda. Alostimi puuriida tegemisega, millest pidi paari tunni peräst tulõma mi hütsi pääl käümise rada. Ku seo tüü olf tett, lät-simi edesi mäe otsa labürinti essüskelemä. Tuu läbikäümine pidi andma väke ja joudu. Ma tundõs päält tuu raa läbikäümist puhtust ja rahhu.

Edesi saimi veidü süvvä. Pakuti pahnähäiermätsäid miiga. Väega hää olf, esieränis ku tuuga rehkendä, et ilm olf iks külm. Süküs olf jo alostanu.

Aimi paar sõnna juttu ka

PEEDOSAARÕ KAISA PILDIT

Mõni samm ja rada joba otsan. Eski ütteri villi ei saa!

talo peremehe Täpsi Aivariga, kiä tiin leibä tuuga, et trükk raamatit ja muud kiräsõnna. Timä olf uma edimädsõ hütsi pääl käümise tennü 7 aastakka tagasi. Opman käve tä taad asja

põhanaabridõ man.

Järgmädses võtimi ette ša-maani trummi perrä meditiir-mise. Tuu võtõ umbõs 20 minotit. Lihtsäle istõit, kait viimätside puivõ palamist ja

mõltit. Tuu and' nii värski tundõ nigu olõsi-i määndsiti murrit olõmangi imämb. Ma tundõs hinnäst vabalt ja häste. Oodi joba väega hütsi pääl käümist. Sis tullgi tuu aig kätte. Tetti illos parra pikkusõga hütsirada. Inne kõndmist ütlimi hindäle: «Ma kõnni üle tulitsidõ hütsi ja mu jala jääse tävveste terves!» Kõik ütli tuud kõva helüga.

Sis sai kõndmisõga pääle naatus. Nigu cestläse iks – algusõn es taha kiäki edimäne olla. No sis Aivar esi lätõ üle. Tuust sai ka tõsõ julgust ja käve raa är rahumiilse ja pühäligu näoga. Ega ma kah sis halvõmb es saa olla. Võti jala pallas ja lätsi sinnä raa ette saisma. Säääl viil ütli hindäle, et ei paloda jalgu ja nii ma sis lätsi. Nelci sammu sai tetä, sis sai rada otsa. Ja mitte ütteri villi es saa. Tähendäs, olli tubli opilanõ ja sutsõ tetä kõik

nii, nigu Aivar opaõ.

Üts naistõrahvas astõ kolm kõrda tuu hütsiraa mano, a üle minnä es julgu. Peräkõrd tullf tä ütten sõbrannaga ja sis sai üle mintüs. Tä olf tuust nii õnnõlik, et juusk kipõlt jäl hütsiraa algusõ mano ja lätõ viil üte kõrra üle.

Perän tullf hirm kühl naha vaihõlõ, et mis sis olõs saanu, ku olõs jala är palotanu. A es juhtu jo midägi. Põra om nii hää tunnõ, et olõ taa asä läbi tennü. Olõ kuigi rahuligumb ja tiia no, et mõttõ jõuga suta ma hulga är tetä.

Petersoni Merit, Parksepä keskkooli kunstiooppaja:
«Olõ hütsi pääl kats kõrda käünü. Päält tuud jõudsõ mullõ peräle, et ku inemine taht, sis saa tä kõgõga toimõ. Mu jaos om hindä murrist jakosaaminõ kerembäs muutunu.»

Tulõ suur sügüsene jutuvõistlus!

Hää umakandirahvas, pleiädsi peio ja pää tüüle!

Uma Leht kuulutas vällä joba nelländä

tõtõstõ sündünü juttõ võistlusõ

Juttõ oodami 17. märdikuu päävani

Täpsem teedüs tulõvadsõn Uman Lehen

Suu-juttõ Võromaalt

Kolm parõmbat juttu Uma Lehe 2007. aastaga jutuvõistlusõlt

Vindso suuh kurõ-marah käümise lugu

Seo lugu sündü Vinne valitsusõ aigu, ku oll õkva suur kiild pant, et inne 18. süükskuud es tohe kurõ-marjo koçada, a mafakõsõ olli jo innembä jo verevä vai valmi.

Oll üts äripäiv, ku imä ütelf, et läämi käümi õigõ Vindso suuh är marjo kaemah, a koçada joht viil ei tohe, võidas trahv tetä, ku mõtsavaht meid suu pääl näge. Pannimi sõs säändse rõiva sälgä, mis olli halli ja pruuni, et meid hää nätä es olnu. Vindso suuhu tull meil sõita Võro-Räpinä bussiga. Bussijuht oll ka väega vastatulõlik. Ku hummogu sõidimi, sõs imä kõnõl är, et lasõsi meid paarsada miitret inne Vindso jõudmist mõtsa seeh maaha ja õdagu, ku buss Räpinäst tagasi tulõ, jäl pääle ka võtt mõtsa seest. Bussijuht oll peri kah. Imä ütelf «hää miis» ja tennäs jo hummogu tedä ette är. Muidõ mõtsavaht tulõ bussipiätüste ja võtt kurõmarja käest ja tege viil trahvi kah.

Mafasaak oll hää, meil mõlõmbil olli sälakoti täütäs täüs koçada ja naksimi sõs suust är vällä tulõma. A mõtsah üte kotusõ pääl tüüti mõtsatüülise. Kolm miist, kes lõiksi mõtsa. Mi imäga es taha hinnäst näädä ja hiilemi iks nigu kavvõmbast võsso ja mõtsa pitch. A mehe olli iks meid nännü ja umavahel arotanu, et kacgõ noh, neo naasõ omma är essünü ja tiia-i kohepoolõ minnä, kõndva jo tükk aigu mõtsa pitch ja tulõva jäl koskilt puult näide mano tagasi. Sõs imä ütelf, et ka, latsõkõnõ, vanakuri vist vidi meid õigõ tii päält kõrvalõ, nüüt olõmi külh är essünü. Ma naksi õkva ikma, et no ei jõvvaki mi inämb bussi pääle ja jäämi üüses mõtsa. Imä sõs ütelf, et ikku-i, ma lää küsü tüümüihi käest, kohepoolõ meil minnä tulõ. Mehe algul naariva väega ja ütliivä, et mi tulõmi kah är mõtsast vällä, ärke peläke midägi, selle et mõtsavaht om täämbä kohegi sõitnu, mi tiiaimi toda ja tulõ õkva Vindso bussipiätüste kõiki ummi marjoga. Jõvvati külh bussi aos vällä ja jääs viil aigu teil uutagi.

Mõtsatüümehõ kõnõliva, et näide uma naasõ omma ka

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

joba mafa är kočanu inne suurt hullust, ku kõik bussi sõitva ütelf pääväl mõtsa ja rahvas sõidõmi, sõs imä kõnõl är, et lasõsi meid paarsada miitret inne Vindso jõudmist mõtsa seeh maaha ja õdagu, ku buss Räpinäst tagasi tulõ, jäl pääle ka võtt mõtsa seest. Bussijuht oll peri kah. Imä ütelf «hää miis» ja tennäs jo hummogu tedä ette är. Muidõ mõtsavaht tulõ bussipiätüste ja võtt kurõmarja käest ja tege viil trahvi kah.

A kadonu imä ütelf, et seo säädüs om väega karm, piät jo pelgämä, ku iks hindäle tahat mafakõisi koçada ja ku käest kah är võetas, om jo väega suur kaho, ei julgu jo inämb suu poolõ kaiaki. Või iks är üteldä, et hirmuga mafahkäümimine iks oll külh minolõ. Ku kodo jõudsõmi, sõs ollimi nii väsunü, et es taha kõnõlda kah! A naar tull iks vällä, et olõmi eloga tagasi.

RIITSAARÕ LAINÕ

Suuvierne lugu

Ma olõ sündünü Kurgsuu veeren Sepä talun. Lell kaibsõ kopaga sambõlsuu viirde suurõ lumbi. Sääl oll must suuvesi, tuu läts jo lehekuun lämmäs ja sai tsukõlda.

Esä tõi külä päält traktoritõõri ja pumbaõ õhku täüs. Tuuga sai lumbi üttest otsast tõistõ küttä, nii et vesi linnäs. Nii olli tõsõ külälatsõ kah kõgõ mi puul. Sügüse tull ijä lumbi pääle, sis lasimi sääl vissi. Suu veeren olli kraavi. Egä kevjä mi, latsõ, sattõmi sinnä sisse. Tuuperäst oll suu pääl hulkinõ latsilõ är keelet. Ütskõrd naabripõisiga iks lätsimi, nii et imä-esä es tiia. Suu veeren üte kuusõ all oll sõa-aost jäänü kraami, tuu oll nii põnnõv. Ja kraavi sattõmi iks kah. Õdagu tullimi kodo, sammõl kõrva takan, muadsõ ja likõ nigu kassi. No imäl-esäl olõs võinu

hää miil olla, et latsil hing seen. A hoobis kõva keretäüs uutõs koton.

Lumbi veeren oll põnnõv mardikit ja kunnõ kaia. Kevjä tõi parts uma pojakõsõ lumbi pääle. Suu pääl oll pallo rästikit. Esä rehke mõnõ är ja tuu panti purki viina sisse, tetti kangõt Võromaal säälrohto.

Tõsõlpuul suud elli mu vanaimä Beti. Kurgsuun omma inemise aost-aigu turvast lõiganu, nii olli sääl laja vett täüs kraavi ja turbasara. Ma väega pelksi kraavist üle karada, esä võtsõ mu kukilõ ja lätsimi katõkõistõ üle suu vanaimä poolõ. Ütskõrd oll mu sünnüpäiv ja Beti tull rata piten nigu kitsõkõnõ, verrev padi kanglin ja sokolaat põllõkarmanin. Tuu padi om mul iks alalõ.

Suuvierne inemise es piä poodist vitamiinõ ostma, lätsi hoobis marja. Oll joovikit, murakit, mustikit, palokit ja kurõmarju. Kurõmarjõ korv saisõ sahvriin ja hääd hapund juuki ja mannaroosat sai tetä nii pallo ku tahtõst. Liinainemise sõidi vahepääl massinaga mi moro pääle ja küssevä: «Noh, väiku suupernaanõ, kas sa lupat meid suu pääle marja?» «Lupa iks!» ütli ma vasta. Ku meil uma vabariik tetti ja maal tüü är kattõ, korssiva imä-esä suu päält mustikit ja leeväraha oll iks olõman. Nii hoitsõ suu inemiisil hinge seen.

Ku ma mehele lätsi, sai mu nimes Vähesoo. Naabrinaanõ ütelf, et näet, ellit tan väiku suu veeren, nüüt olõt esi Vähesoo. Ku ma uma mehe Antsu edimäst kõrda Võromaalõ tõi, kai tä mi suuvierst kotust ja ütelf, et täl om sääne tunnõ, nigu olõs tä sääl kunagi olnu vai elänü. Ja lõüf tarõ päält sepä tüüriistu. Ravvatüü ja massina omma tälle eloai

miiltpiten olnu. Või-olla om mu miis tuu vana sepp, kiä mi kotussõ kunagi chif. Kes toda tiid.

VÄHESOO LUULE

Kaarnalugu

Sinnä saa jo hää mitu aastat tagasi, ku mi kadonu sõsaraga kõgõ vanõmba sõsara mano küllä sõidimi. Illos sügüse päiv paistu lämmält ja tuult kah es olõ. Sõsaral oll tütär uma mehega kodo tulnu. Nä olli häste noorõ viil tuukõrd.

Mõtlimi, et läämi kurõmarjo otsma. Suu oll külh jupp maad kavvõmbal, a tahtminõ suuhu minnä oll kah kõva. Ma es olõ Leevi suuh kunagi käünü nigu tuugi sõsar.

Lätsimi sis suuhu. Marjo oll iks ütelf ja tõsõh paigah. Hääd kotust es tiia meist neläst kiäki. Kõndsõmi sis ümbre, õigõmbalõ ronõmi sambõlõ sech. Varsti lõudsemi sõsaraga, et ollimi õnnõ katõkõistõ kesk tsillokõistõ suusaarõkõistõ. Noorõ olli jalga lasknu. Käve mi iks ümbre, ilm oll illos, miil hää, õhk puhas ja rahu ümberbõõri. Mi es tii tuust nummõrd, et noorõ är lätsi. Meid naas segämä kaarna kronutaminõ. Linnäs tõnõ iks mi kotsilõ ja sis jäl kodo poolõ. Mul sõsar kah puul liinainemist, a timmä pand tsirgu sääne lindõlõminõ kah imehtämä. Mille tsirk meid rahulõ ei jätä?

Kost sai kaarnas meid rahulõ jättä, ku kõgõ vanõmb sõsar oll meid otsma tulnu. Naksimi sõs kodo poolõ tagasi minemä ja imehtimi, ku hulga maad ollimi marjo takah är käünü. Kaarnas linnas iih ja mi lätsimi kombõrdõh takah. Mafa teivä olõmisõ rassõ. Ku saimi pia sinnä kotusõhe, kost sisse tullimi, näimi suusaarõ pääl puio vahel sõsarat liikman. Ähmi täüs tõnõ! Kotoh oll tä noorõ läbi sõimanu: «Jätiti inemise kesk võõrast suud, ei ütelf, et är tulõti ja joosõti kodo, suu suur.»

Tä imeht, kuis mi tiidsemi nii õigõs aos suust vällä naada tulõma. Naarimi tuu pääle ja seletimi, nigunii tä ei usu, et kaarnas pesse meid uma rüükimisega suust vällä ja hindälõgi uutmalda õkva õigõhe kotusõhe saimi.

ORASSONI RAEL-ADIINA

Kurat, jummal ja Hermän

Kõvastõ jommin Sabõrna põhikooli direktõri Õunpuu Mart viidi tüüst õkva kainõstusmajja.

Asi naas pääle niimuudu, et politsei pidi Võro lähkül bensini-tankla man Volkswagen Transporteri kinni, mille roolin olnu direktõri oll niipalfo puuron, et tä viidi päält eksperitiisi kodo magama.

Und direktõril es tulõ ja veidükese ao peräst oll tä niisama targa päägä, nigu täl parajalõ oll, joba kuuli joudnu. Säält vei politsei timä sõs Põlvalõ puhkama.

Ega ma kah es julõnu targa pääga kuuli tüüle minnä. Koolõn tapõtas, lastas püssa, võetas narkootikit. Koolõn om koolivägivald, nõrgõmbilõ antas pessä, näid narritas... Õks tulõsi inne tunni minekit veidükese julgust võtta.

Pääle direktõriammõdi and Õunpuu latsilõ sportitunni. Tuu man ei olõki pääd vaia, sääl tüütäse jala-käe, säällilhasõ. Sportitunnin omgi inemiselaju tävveste takast är.

Mul om viimädse nädäli joosul kolmõ sorti külälõisi käünü. Kõgõpäält tulli kitsõ aida puu ala ubinit süümä, sõs tull illos kohrulõ hannaga repän ja sei Mirri kausist kõik kassisõõgi är. Kolmandas tulli jechoovatunnistaja, koputi ussõ pääle ja sõs mi kõnõlimi tuun aigu sportitunnist.

Nii ma, mu naanõ, ku jechoovatunnistaja saimi äsast üttemuu-

RUITLASÕ OLAVI, pühämiis

du arvo – kõgõ parõmb sportitunni oppaja om jummal.

Timä om mi kihä hindä vällänagemise perrä kokko pandnu, meid üles kasvatanu, liha lüü pääle säädnu. Ja nii palfo egäleütele mutsu päähä pandnu ku inemisele paras om.

Mudsu ja kihä piät olõma õigõn vahekõrran. Ku inemisel mutsu ülearvo palfo om, om timä sportitunnõ takan kurat.

Jechoovatunnistaja ütligi, et parhilla valitsõs mi maad kurat ja mul tull näidega jälki nõun olla – ma kahtlusti esiki, et egas tuu Andsip jumala tüüriist ei olõ. Et om vanakuradi jüngri.

Kurat om jumalast tükk maad võhlumb ja kavalamb, timäl om kihä ja mudsu vahekõrd mudsu kasus, timäl omma maa pääl uma firma nigu Gazprom ja Eesti Energiä ja timä imes inemise verd õkva näide silmi all. Kiä tulõ latsiraha kallaalõ? Õnnõ saatan! Kiä pand massina registriirimismassulõ mano? Kurat!

Ma näi unõn ettekuulutust, et Simmi Hermän, kinkalõ no riigireetmist süüs pandas, om vahtõs ao Jeesus, keda põrgulidsõ no risti lüümä nakkasõ. Ma usu, et Hermän spioniirse jumala hindä jaos, saaf õkva taivahe paar faksi ebaõglusõst, miä siin om.

Ja ku nä omma Hermäni tapnu, nõsõs tä kolmõ päävä peräst üles ja kõik nakkas otsast pääle.

Tossu Tilda pajatusõ

«Võlss raha»

Vanapaar mõi Võro büroon kulda. Tuu iist oll saia kats tuhat kruuni. Poodin tuuaig säänest rahha es olõ, üts müüjä juusk üle tii panka ja tõi. Vanapaar sai neli 500kroonist peo pääle.

Järgmäne päiv oll puulpäiv. Ku juhataja tüüle tull, oll paar joba ussõ takan uutman. Jutt oll sääne: nä es saa terve üü maada, selle et poodist anti näile võlss raha.

Juhataja imeht, kost sääne arvaminõ. Imänd vasta, et raha om ülearvo hellet värmi, tä tiid kimmäle, määne õigõ raha vällä näge. «Mi esi panka ei lää! Läämi sinnä ütenukun.» kuts üles härgütet naanõ.

Juhatajalõ tundu sääne jutt väega andsak, a läts iks vannoga poodist vällä. Poolõ tii pääl pässi juhataja halv miil nigu

paisu takast ja tä põrof: «Kas hullumaja om maaha palanu?»

Vai jummal, kuis imändäkene tuu jutu pääle är vihas! Kõva plaksatusõga virof tä rahakoti maaha. «Kimmäle läts võlss raha säändse mürtsü pääle suurõ häbüga tummõs. Panka minekist es olõ inämb juttu.» lõppi lugu juhataja Anneli jutu perrä.

Pini püsüs vakka

Üts miis käve egäl puul, pini rihma perän ütlen. Oll tuu sis liinaulidsa pääl vai pühapäävä pargin. Tõisilõ miihile, kinkalõ oll kõrval iks näide naasõ, oll tuu pilt väega harinõmalda. Nä tahtõs tiidä, mille nii.

«Pini püsüs vakka. Timä ei putra vahetpidämälä, nigu mu naanõ.» es tii miis seldsilise valimisõst salahust.

Hüvä nõu

Ebaküdoonia purki väiku vaivaga

Ma tii iks egä süüks ebaküdooniast purki: tsiukat mannavatulõ vai morsilõ manu ja väega hää värski maik om man. C vitamini läte om kah. Puhma külge ei tasu naid häid «ubinit» külh jättä, ku aian sääne puhma joba om.

Kui ebaküdooniaga hariulikult tetäs: puhastõdas är ja lõigutas väikeisilõ lõigukõisilõ, et mahl parõmbalõ vällä tulõsi. Sis säctäs purki nii, et iks kiht noid lõigukõisi ja kiht tsukõrd.

Tuu säädmine võtt palfo aigu.

A ma tii joba mitu aastat palfo lihtsambäle: sekä nuu lõigukõisõ kausin tsukruga läbi nii, et tsukõrd om kaalu poolõst sama palfo ku ebaküdooniast. Sis jätä niikavvas saisma, ku tsukru om är sulanu. Sis vala tuu segu purkõ sisse. Sais väega häste sahvriin kah, piä-i külmpapin hoitma.

KRUUSAMÄE MAIMU

Kuuluda

Müü

Müvä ZAZ 968M. Sõitnu 30 000 km, hind 3000 kr. Tel 5599 3561.

Latsilõ

Vastussõq saatkõq
Tartu 48, Võro liin
65609 Uma Leht vai
info@umaleht.ee.

Manoq kirotagõq uma nimi, vannus, aadrõs ja telehvõninumõõr. Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsiraamatit vai kasette ja Uma Lehe klepse.

Mineväkõrdsõ ülesandõ ärtegemise iist saa avvohinna **Viihne Vivian (11)** Tsoorust.

Mõlõmba tabõli seen om üts võro keele tegesõna. Tõmbaq tabõlin maaha kõik täheq, midä om vähämbält neli tükkü vai inämb. Perräjäänüst tähist tulõvaq tegesõnaq kokko. Midä nuuq cesti keeli tähendäseq? Oodamiq vastussit ildampa 16. rehkeku pääväs!

N	T	V	C	X	Z	N
B	V	S	A	C	D	E
V	A	B	X	E	I	Z
D	C	V	R	B	E	B
I	X	A	D	S	X	Z
X	T	D	C	Z	E	B
Ä	N	C	M	A	N	Ä

W	E	P	R	Õ	U	U
I	R	Ü	Y	E	S	O
Ü	I	W	T	G	Õ	G
Y	S	O	G	E	Y	O
E	R	Õ	W	Ü	G	Ü
O	M	R	S	I	Õ	G
Y	S	E	W	Ü	I	A